

PARLEM-NE

Robèrt Lafont

JOAN SOLÀ

any passat va morir Robèrt Lafont (Nimes, 1923 - Florença, 2009), «la consciència més alta d'Occitània», «un dels activistes més grans d'Occitània», segons opinió generalitzada; una Occitània que la majoria de persones no sabem quins límits té ni tan sols, ja, on és: l'acció corrosiva, persistent, dels grans estats totalitaris arriba a esborrar països tan grans com aquest. I encara sort n'hi ha quan el país dóna personatges de l'altíssima personalitat del nostre Lafont (llegeixin Lafún, en occità). La setmana passada la Generalitat li va retre un homenatge solemne, aprofitant que d'aquest país desconegut en tenim un esqueix a casa, amb la preciosa Val d'Aran.

La seva personalitat no ve tant de la gran quantitat d'escriptura produïda, en francès, en occità i en català (un centenar de llibres i innombrables articles), com de l'amplitud, la lucidesa i la profunditat d'aquesta producció i de la seva actitud íntegrament compromesa, en l'escriptura i en la vida, amb la causa defensada, una causa difícil però de les més nobles que una persona pugui plantejar-se: la defensa dels pobles contra la globalització, contra el totalitarisme.

En efecte, va estudiar i emetre doctrina sobre tots els aspectes del

seu país, la història (*Histoire d'Occitanie* 1979), *Petita istòria europea d'Occitània* 2003), la història literària (*Nouvelle histoire de la littérature occitane* 1970-1971), la lingüística (*La phrase occitane* 1967), *L'ortografia occitana: lo provençau* 1972; *Praxématique du latin classique: de romanorum sermone* 2000), la sociolingüística («Epíleg» a la gran obra d'August Rafanell *La il·lusió occitana* 2006), l'economia i la política (*La révolution régionaliste* 1967, *Décoloniser en France: les régions face à l'Europe* 1971). I va cultivar intensament i extensament la literatura en la seva llengua: la poesia (*Dire: poèmes* 1957), el teatre (*TGéatre Claus* 1969) i la novel·la (*Lafesta* 1984-1996); i, a més a més, va traduir en vers una part de l'obra d'Homèr (*Lo viatge grand de l'Ulisses d'Itaca* 2005). Jo aprecio particularment aquest darrer títol: *L'Odissea* ha fascinat els grans creadors de tots els temps i més d'un entès diu que és l'obra literària més important de la humanitat.

I deia que era home compromès amb les seves idees. Als divuit anys es va enrolar en la Resistència francesa. I als cinquanta es va presentar com a candidat a la presidència de l'Estat en representació de les minories de l'Hexàgon: *naturalment*, l'alt

tribunal corresponent el va desautoritzar. A part, esclar, de ser confundidor de totes les entitats culturals occitanistes. Malgrat tot, ell devia ser pacifista, perquè té una frase punyent: *Lo sol poder es que de dire l'única força és la força de la paraula*, i és per això que va escriure tant (... i que va ser tan poc conegut entre els francesos no occitanistes).

Jo el comparo al nostre Joan Fuster de Sueca, un altre home pacifista i multifacètic, capaç d'opinar amb autoritat d'història, d'art, de literatura o de llengua (... i també poc conegut a Espanya). I el comparo també amb Juan Carlos Moreno Cabrera, un gran lingüista madrileny dedicat en cos i ànima a desfer prejudicis sobre les llengües, que vaig conèixer un dia abans a la Universitat de Barcelona. Moreno, després d'aclarir que la consideració sobre les llengües es basa en una triple actitud, la lingüística, l'emocional i la política, i que era molt difícil de tenir una opinió personal clara sobre la qüestió, va arribar a dir una cosa increïble: que ell sí que tenia una opinió personal clara i activa sobre la qüestió. Com Joan Fuster, doncs; com Robèrt Lafont, que sabia molt bé la intricada teranyina que és un poble: històrica, política, demogràfica, econòmica, lingüística, emocional.*

MOTACIONS

MÀRIUS SERRA

Nimbífer?

La proliferació de traductors automàtics digitals té efectes secundaris. Els primaris, no caldria ni dir-ho, són positius perquè ens faciliten l'accés a textos ignots. Però, tot i els avenços informàtics, encara estan molt condicionats per les errades. Els falsos amics (digitals) proliferen. Et pots trobar "*Honey and killed*" a la carta de postres d'un restaurant (per "Mel i mató"). O un missatge tan extraordinari com ara "Marmitó la icona" a la pàgina de Telefónica (versió digital de "*Pinche el icono*"), atès que un marmitó és un ajudant de cuina. D'aquest festival de confusions en podríem treure embranzida per generar neologismes imprevistos. Per exemple, l'acrònim anglòfon *Nimby* (de *Not in my back yard*) descriu la reacció dels col·lectius de veïns que rebutgen la instal·lació d'un equipament indesitjat (una presó, un abocador o un cementiri nuclear, com a Ascó). Doncs bé, per què no ampliem el sentit de l'adjectiu *nimbífer*? Derivat de *nimbe*, *nimbífer* vol dir "que porta aurèola". Si l'associem a *Nimby*, el moviment *nimbífer* d'Ascó designaria els ciutadans contraris a les instal·lacions nuclears, l'aurèola dels quals creix després de cada mobilització.*

L'ULL DE L'AGULLA

DANIEL BOADA

